

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- ”Vi behöver inte slösa våra intellektuella krafter på att bevisa hur fel ”de andra” har” – Katajamäki om kommunreformen
- Att leva och åldras i landsbygdsmiljö – doktorsavhandling om kvinnors livsberättelser
- Mycket Landsbygdsriksdag i nya numret av Sverigebladet
- Livslångt lärande – Eero Uusitalo i ledaren för Landsbygd Plus om utbildning och innovation
- Majoritet av finländarna vill ha fler folkomröstningar – folket i Oravais och Vörå-Maxmo röstade för kommunfusion
- Läs även detta: *Småskaligt lantbruk ryggraden i Skottlands landsbygd
*Miljöcertifikat, närfiskat, miljösmart, klimatsmart – konsumenttrender på fiskeriseminarium i Vasa *Landsbygdsföretagandets utvecklingsprogram 2020 finns nu på nätet *Utseende, innehåll, antal nr, elektronisk eller tryckt form? – tyck till om tidningen Landsbygd Plus i läsarenkät

Cit: **”Allt ska va som förr.”**

Övermalaxbon Peter Knuts om en känd slogan som man hört runtom i landsbygden i samband med kommun- och servicestrukturreformen (Vasabladet 26.1).

”För hundra år sedan hade man kunnat säga att vanligt folk inte har tillräckligt med insikter. I dagens informationssamhälle håller det påståendet inte riktigt.”

Landsbygdsutvecklare Peter Backa angående om folk är tillräckligt insatta i folkomröstningsfrågan (Vasabladet 11.2).

”De politiska beslutsfattarna vill att statsbidraget binds för en stegvis höjning, för att sålunda mobilisera det behövliga lokala utvecklingsarbetet. Avvägningen är alldeles riktig. Utmaningen blir inte mindre av att uppgifterna är allt mer krävande än tidigare.”

Professor Eero Uusitalo i ledaren för Maaseutu Plus – Landsbygd Plus 1/2010 (fritt översatt).

”VI BEHÖVER INTE SLÖSA VÅRA INTELLEKTUELLA KRAFTER PÅ ATT BEVISA HUR FEL ”DE ANDRA” HAR” – KATAJAMÄKI OM KOMMUNREFORMEN
Lokalsamhällen, en smidig vardag och närservice har inte varit centralt i processen med kommun- och servicestrukturreformen (KSSR), fastän just sådana saker är viktiga för vanligt folk. I stället har eliten fört diskussioner om kommunstorlek, grälat om de nya

storkommunernas gränser och kalkylerat egna maktpositioner. I sammanslagningar av stadskärna och omkringliggande vida landsbygdsområden, har man talat lite om vad det betyder för landsbygdskommunernas invånare. Landsbygdsbor blir ”stadsbor” över en natt. När man inte diskuterar den nya stora stadens särdrag, kan det lätt hända att den gamla stadens förvaltningskultur glider in och blir en norm också i storkommunen. Man fattar beslut som onödigt koncentrerar service, vilket också är illa med tanke på den hållbara utvecklingen – privatbilismen ökar. På landsbygden är man bekymrade över hur vardagen och tryggheten kommer att se ut efter fler kommunsammanslagningar. Även i Vasaregionen kan man identifiera tveksamheten. Vasaregionen får fart på utvecklingen först när man lär sig att diskutera. *”Vi behöver inte slösa våra intellektuella krafter på att bevisa hur fel ”de andra” har utan vi måste sträva efter att se den stora bilden och inse hur rätt vi kan ha tillsammans, om vi bara vill.”* På landsbygden måste man erkänna att Vasa är viktig för hela regionen – utan Vasa kan landsbygden inte leva. I Vasa måste man förstå att landsbygdens lokalsamhällen är nödvändiga för hela regionens konkurrenskraft, liksom att de är viktiga i sig själva. Vasaregionen behöver en brokig mosaik av olika slags boendemiljöer, vilket är en nödvändig förutsättning för evolutiv utveckling. Något måste i alla fall ske i Vasaregionen, för de ekonomiska utmaningarna blir större i varje kommun. När de stora årsklasserna åldras, blir ansvaret att organisera service oerhört tungt. Vasaregionen måste därför ses och bete sig som en helhet. *”De ensamma riddarnas tid är förbi: en för alla och alla för en.”* Vid nästa kommunalval 2012 måste väljarna ha verkliga alternativ att ta ställning till. Partierna och kandidaterna måste förbereda sig noggrant. Skall det vara en regionkommun, samarbete eller finns det andra alternativ? Lyckas valarbetet, finns det efter valet sådana beslutsfattare som är kapabla att förverkliga medborgarnas vilja. Det är också möjligt att ordna en regional folkomröstning om Vasaregionens framtida alternativ. *Uppgifterna är hämtade ur en artikel i Vasabladet (10.2), vilken skrivits av professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet, Hannu Katajamäki, som tillika är landsbygdsprofessor.*

ATT LEVA OCH ÅLDRAS I LANDSBYGDSMILJÖ – DOKTORSAVHANDLING OM KVINNORS LIVSBERÄTTELSE

Marie-Louise Snellman, Institutionen för socialt arbete, Genusforskerskolan, Umeå universitet, disputerade 22.1 med avhandlingen *Det är ju inte hela tiden bara lycka heller. Äldre kvinnors berättade liv – om arbete, omsorg och åldrande i landsbygdsmiljö.* Avhandlingen bygger på berättelser från tio västerbottniska och österbottniska kvinnors liv i åldrarna 75-85 år, som har levt sina liv i en landsbygdsmiljö. Att kvinnornas liv formats av likartade strukturella villkor i en landsbygdsmiljö, under en viss tidsperiod, har medfört att de individuella skillnaderna framträder tydligt. Däremot framkom nationella skillnader inte i så stor omfattning som Snellman hade förväntat sig. Möjligen kan det ha sin förklaring i att det geografiska avståndet inte är särskilt långt och att det finns många kulturella likheter mellan den svenskspråkiga delen av Finland och Sverige. Kriget och de konsekvenser det fick för det finländska samhället, är den kontrast som framträder tydligast mellan de finlandssvenska och svenska kvinnornas berättelser. På ett individuellt plan framgår att upplevelserna av kriget skiljer sig mellan de västerbottniska och österbottniska kvinnorna. Samtidigt fördröjdes även samhällsutvecklingen och utvecklandet av välfärdsstaten i Finland, vilket även fick konsekvenser för utformningen av kvinnornas liv och skymtar på en del ställen i livsberättelserna. Att vara kvinna och åldras i en landsbygdskontext har även det sin specifika betydelse, speciellt i områden som präglas av sviktande befolkningsunderlag och där tillgången till service allt mer försämras. Med långa avstånd och familj och anhöriga som inte finns i närheten, blir den åldrande individen, vanligen en ensamstående kvinna, sårbar. Kvinnor har vanligtvis sämre ekonomiska förutsättningar än män, och så är avsaknad

av körkort och bil även vanligare bland de äldre kvinnorna. Möjligheten att kunna röra sig utanför hemmet beskrivs av flertalet kvinnor som viktigt, men förutsättningarna till detta är däremot olikartade. Flera av kvinnorna hade vid intervjutillfällena möjlighet att på egen hand röra sig ute i samhället med bil. Vetskapen om att det snabbt kunde komma att förändras, utgjorde en källa till oro. Andra kvinnor hade tillgång till anhöriga och vänner, och kunde sålunda företa kortare och längre turer i samhället. Alla landsbygdsboende äldre kvinnor har emellertid inte ett sådant socialt nätverk omkring sig. Tillgången till offentlig service i närmiljön kan ha stor betydelse för den åldrande befolkningen i landsbygdsmiljö ur flera perspektiv. Att de små byabutikerna, postkontoren och bensinstationerna försvinner, innebär inte enbart att servicen försämras, utan de äldres oberoende hotas också. Inte sällan utgör även sådana servicepunkter en central mötesplats för ortens befolkning och skapar på så vis möjlighet till ett socialt umgänge och social trygghet. Landsbygdens och glesbygdens äldre blir i allmänhet inte uppmärksammade inom forskningen. Ambitionen med avhandlingsarbetet har varit att bidra med ett synliggörande av kvinnors liv och åldrande i en landsbygdsmiljö. På basen av kvinnornas beskrivningar av sin hemort och en önskan om att få bo kvar i hemmet och livsmiljön, finns det skäl att anta att inte enbart hemmet är en källa till oberoende och central för individens identitet (jfr Evertsson & Johansson 2008). Avhandlingsarbetet har därför också väckt reflektioner kring vad landsbygdsmiljön och de relationer man har till den, har för identitetsskapande betydelse och innebörd för begripliggörande av sig själv och sitt åldrande. *Uppgifterna är från ett av Umeå universitets pressmeddelanden från 14.1 och från avhandlingen, vilka finns på <http://www.umu.se/om-universitetet/pressinformation/pressmeddelanden/nyhetsvisning//aldre-kvinnors-livsberattelser-visar-pa-varierade-villkor-under-livet.cid115093> respektive <http://umu.diva-portal.org/smash/record.jsf?searchId=2&pid=diva2:281464> via länk. En intervju av Vivian Erlands med Marie-Louise Snellman om hennes doktorsavhandling har även ingått i Vasabladet (6.2).*

MYCKET LANDSBYGDSRIKSDAG I NYA NUMRET AV SVERIGEBLADET

Det handlar mycket om svenska Landsbygdsriksdagen i årets första nummer Hela Sverigebladet. Man räknar med 1 200 deltagare i Sunne den 6-9 maj – den bästa mötesplatsen som finns för alla som gillar landsbygden. *”Det är spännande seminarier, politiker som gör utspel – med en svans av reportrar – och forskare som bjuder på sina nyaste insikter. Det är rungande skratt i en hel salong som möts i skämten som kommer från scenen. Och slutligen, är det att ta sig fram i trånga hotellkorridorer där folk fastnat i samtal med nya roliga bekanta. Kort sagt, det är brokigt, roligt, lärorikt och väldigt stimulerande.”* Årets devis *Där generationer möts, utvecklas landsbygden* är framtagen av unga som ville göra tydligt att unga och äldre behöver mötas för att diskutera framtid och utvecklingen av landsbygden. Unga behöver stolta äldre för att det skall bli attraktivt ute i bygderna och bygderna behöver stolta unga. Under dagarna i maj är torsdagskvällen vikt för invigning, fredagen ägnas åt framtiden, lördagen är en besöksdag med goda exempel och på söndagen knyts säcken ihop. Info, program, bokning m.m. finns under webbadressen www.landsbygdsriksdagen.se. Fram till och med 19.2 får man en rejäl boka-tidigt-rabatt! Förutom den svenska Landsbygdsriksdagen, kan man läsa i Riksorganisationen Hela Sverige ska levas (HSSL:s) senaste nyhetsbrev om bl.a. följande:

- Landsbygdsföretagande ger högskolepoäng
- Vindkraftspengen på väg mot verklighet?
- Omställning Sverige kommer till dig
- Lär dig lära av historien
- Populärt att bli kompetent anordnare

Nyhetsbrevet (nr 1, februari 2010) kan läsas på HSSL:s hemsida under webbadressen <http://>

wpmu.helasverige.se/files/januariwebb.pdf

Hela Sverigebladet trycks i 6500 exemplar och går ut till lokala utvecklingsgrupper och andra som har intresse av vad som händer på landsbygden.

LIVSLÅNGT LÄRANDE – EERO UUSITALO I LEDAREN FÖR LANDSBYGD PLUS OM UTBILDNING OCH INNOVATION

Enligt dagens sätt att se, är utbildning och innovation de viktigaste redskapen för en positiv samhällsutveckling och ekonomisk tillväxt. Men den här utvecklingsläran är problematisk för landsbygden. Då utbildningen ordnas lokalt, vill inte befolkningsunderlaget räcka till på landsbygden. Det skapas ett tryck för att dra in läroanstalter. Läget förbättras inte av att landsbygdens innovationer är osynliga, eftersom de består av tyst kunskap och sociala innovationer. Ny forskning visar dock att centra och landsbygd är i proportion lika innovativa. Det finns nog skillnader i mängd och kvalitet, men de är självskrivna. Vad gäller byskolorna så minskar de självklart när befolkningen minskar. Men det finns ingen orsak att lägga ner fungerande skolor med 30 elever, eller att se ner på sammansatta klasser, då man i andra vågskålen har att ta i beaktande långa skolresor, lärare och elever som inte känner varandra och en skolfred som naggas i kanterna. I Finland finns det över 50 kommuner, vilka har bara en lågstadieskola, gissningsvis i kyrkbyn. Då samma kommuners övriga utbildning och all hälso- och sjukvård sköts av samkommuner eller privata firmor, uppkommer frågan om en sådan här kommun har rätt att existera. Till bilden hör också medborgarinstitutets verksamhet och en nedskärning av dess placeringsorter. Beträffande medborgarinstitutet kunde de användas för att stärka byaplaneringen och för att trygga och utveckla servicen i samarbete med kommunen, företagen och medborgaraktörerna. Innovation finns nog, men den blir inte en gemensam nytta, om man inte gör arbetat tillsammans. Bland annat de här ämnena tar professor Eero Uusitalo upp i ledaren för tidningen Maaseutu Plus – Landsbygd Plus 1/2010. Övrigt som tas upp i tidningens finskspråkiga artiklar är bl.a. följande:

- Begäran är besvarad – nu är det upp till bevis! (mer pengar till byarörelsen och mer ansvar)
- Byborna söker själva metoder att bevara sin skola
- Är byskolans nedläggning en imagefråga?
- Leader med i integreringen av invandrarna
- Med ena foten i nuet och den andra i framtiden (Leader-ombudsman Heikki Konsala)
- Finlands fiskerigrupper bra i gång
- Servicen försvinner långt bort

De svenskspråkiga sidorna, *Svenska Spalten*, (9 s) har följande rubriker:

- Gamla jordregister och en levande landsbygd
- Ytterkulla skola på fallrepet
- Är byskolan en framgångsfaktor?
- Landsbygdsriksdan och demokratin – en avsiktsförklaring inför den finlandssvenska landsbygdsriksdagen i Östra Nyland 2010
- *Balatakko* – ett gränsöverskridande barnkonstprojekt
- Jordbrukaren mellan tradition och förnyelse
- Övrigt i denna tidning – subjektiva axplock bland de finskspråkiga texterna

Årets första nummer av tidningen *Maaseutu Plus – Landsbygd Plus* utkommer 19.2. Tidningen *Maaseutu Plus – Landsbygd Plus* är språkrör för byarörelsen, de lokala aktionsgrupperna och övriga landsbygdsutvecklare. Tidningen, som getts ut sedan år 2000 och utkommer 6 ggr per år (med normalt ca 36 sidor per nummer), är tvåspråkig med ett mindre antal svenska sidor. Utgivare är Suomen Kylätoiminta ry (SYTY) – Byaverksamhet i Finland rf med Eero Uusitalo som chefredaktör och Ritva Salomaa-Santala som redaktör. Svensk Byaservice sköter

om koordineringen av de svenskspråkiga sidorna i tidningen. För prenumeration kontakta Sylvia Manninen på tel. 02-738 1761 eller per e-mail sylvia.manninen@kylatoiminta.fi.

MAJORITET AV FINLÄNDARNA VILL HA FLER FOLKOMRÖSTNINGAR – FOLKET I ORAVAIS OCH VÖRÅ-MAXMO RÖSTADE FÖR KOMMUNFUSION

En klar majoritet av finländarna (72 procent) vill ha flera direkta kanaler för att påverka i politiken. Enligt en enkät från justitieministeriet och MTV3 vill två tredjedelar av finländarna avgöra viktiga samhällsfrågor genom folkomröstningar. Däremot är mera än hälften av riksdagsledamöterna negativa till att ordna flera folkomröstningar, eftersom de tror att folkomröstningar ökar risken för dåliga och kortsiktiga beslut. Tre fjärdedelar av medborgarna anser emellertid att demokratin i Finland fungerar väl. Å andra sidan tror endast 40 procent av folket att demokratin fungerar väl i EU. Ännu värre är det med tilliten till politikerna, för endast en tredjedel av folket - och bara en femtedel av ungdomarna - uppger att de litar på politikerna och partierna. Ungdomarna var över lag mera skeptiska gentemot politiken och mera positiva till folkomröstningar. Enkäten besvarades av några tusen finländare – av riksdagsledamöterna endast 62 stycken. Uppgifterna (från 9.2) är från Vasablades nätupplaga under adressen <http://www.vasabladet.fi/Story/?linkID=102936>, och från webbplatsen [demokrati.fi](http://www.demokrati.fi), där meddelandet finns (på finska) med länkar till undersökningen på <http://www.kansanvalta.fi/Etusivu/Ajankohtaista/Uutiset/1247668543240>. På Vasablades nätupplaga finns (från 11.2) även en intervju med landsbygdsutvecklare Peter Backa och hans syn på folkomröstningar (i förkortad version från papperstidningen) under adressen <http://www.vasabladet.fi/Story/?linkID=103137&highlight=folkomröstningar>.

Se även Radio Barösund, en Internet radio om Barösund (en skärgårdsby i Ingå skärgård) av barösundare och andra som är intresserade av byns liv. Här finns bl.a. text- och ljudmässigt info om folkomröstningen i Barösund och Fagervik 28.2. Om Ingå sammangår med Kyrkslätt och Lojo, eller med Kyrkslätt och Sjundeå, vart vill Barösund och Fagervik då höra? Adressen till Radio Barösund är <http://radiobarosund.blogspot.com/>.

Folket i Oravais och Vörå-Maxmo sade ja till fusion mellan kommunerna. Siffrorna från folkomröstningen 14.2 blev i Oravais 53,8 procent för och 44,3 procent mot och i Vörå-Maxmo 76,3 för och 17,4 mot sammanslagning. Valdeltagandet var 80,2 procent i Oravais och 66,8 procent i Vörå-Maxmo. Mer om folkomröstningen finn bl.a. på Vasablades nätupplaga med länkar under adressen <http://www.vasabladet.fi/>.

För byborna i Österby, Oravais betyder valresultatet att processen med kommunbytet går vidare. Österbyborna höll nämligen en folkomröstning 8.11.2009 om de vill höra till Nykarleby eller Oravais (kommungränsen delar ursprungsbyn Pensala så att delen i Nykarleby heter Pensala och delen i Oravais Österby). En klar majoritet ville ansluta byn till Nykarleby, ifall Oravais sade ja till fusion med Vörå-Maxmo. Enligt ordföranden för Österby byråds ordförande Alf Häggblom blir man en by i periferin som ingen räknar med, om Oravais går samman med Vörå-Maxmo.

LÄS ÄVEN DETTA

Småskaligt lantbruk ryggraden i Skottlands landsbygd

Skottlands landsbygd är helt beroende av småskaligt lantbruk, vilket för närvarande bedrivs som bisyssla. Av Skottlands lantbruk är 65 procent under 15 ESU (European Size Units) och 33 procent är under 2 ESU. Det är fråga om marker som kräver stor arbetsinsats, men ger liten avkastning. Det handlar om extensivt lantbruk som underhåller stora arealer med minimal miljöbelastning. Slutsatsen som dras är att lantbruk som bedrivs på deltid inte är något problem, utan snarare att arbetsinsatsen ger en alldeles för liten utkomst. Små lantbruk är en mångsidig grupp, även socioekonomiskt, och har dessutom ett stort miljövärde.

Man bör emellertid beakta att en bestämd storlek inte passar alla i Europa. Enligt brittiska miljöministern Rosanne Cunningham kommer inga stöd att minskas, snarare utvecklas för småskalig lantbruksverksamhet. *Uppgifterna är från en längre artikel, skriven av lantbrukaren Mikaela Berghäll från Västnyland i tidningen Landsbygdens Folk (12.2). Berghäll har gästtat Scottish Crofting Foundation 's (Förbundet för skotska småbruks) årsmöte i Grantown on Spey (28-30.9.2009).*

Miljöcertifikat, närfiskat, miljösmart, klimatsmart – konsumenttrender på fiskeriseminarium i Vasa

Under de kommande åren genomför Österbottens Fiskarförbund en serie seminarier kring aktuella frågor för fiskerinäringens aktörer i Österbotten med syfte att öka kunskapen i frågor som berör fiskerinäringen rent allmänt, samt att stärka samhörigheten och sammanhållningen bland fiskerinäringens aktörer. Det första branschseminariet, som hålls 23.2 kl. 9-15 på ABC-stationen i Vasa, har temat *Konsumenttrender – miljömärkning av fisk*. Inverkar termer som miljöcertifikat, närfiskat, miljö- och klimatsmart på konsumenternas köpbeteende och hur kan vi beakta detta? Bland föreläsarna finns bl.a. marinbiolog och utbildningsansvariga Ilona Miglavs från Svensk Fisk och landsbygdsprofessor Erland Eklund från Åbo Akademi, som även fungerar som moderator. *Mer info, anmälan (senast 18.2) och program finns med länkar under webbadressen <http://www.fishpoint.net/?id=3t0vpq6uftg>.*

Landsbygdsföretagandets utvecklingsprogram 2020 finns nu på nätet

Programmet för utveckling av företagande på landsbygden 2020, Maaseudun yrittäjyyden kehittämisohjelma 2020, finns nu på nätet. Programmet är ett handlingsprogram som utarbetats av Landsbygdspolitikens samarbetsgrupps (YTR:s) temagrupp för företagande. I programmet, som kommer att genomföras 2010–2012, ges förslag till konkreta åtgärder i syfte att utveckla företagandet på landsbygden. Programdokumentet redogör även för villkoren för företagande på landsbygden och skapar visioner för de olika tillväxtområdena fram till år 2020. Programmet, som kan beställas på adressen maaseutupolitiikka@tem.fi, finns (på finska med svenskt och engelskt sammandrag) på YTR:s hemsida under adressen http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/1132/Julkaisu_PDF-tiedostona.

Utseende, innehåll, antal nr, elektronisk eller tryckt form? – tyck till om tidningen

Landsbygd Plus i läsarenkät

Tidningen Maaseutu Plus – Landsbygd Plus genomför en läsarundersökning för att utreda läsarintresset och behovet av att utveckla tidningen. Var och en kan nu påverka tidningens utveckling genom att svara på enkäten, vilket tar knappa 10 minuter. Undersökningen har utarbetats av Tavastlands yrkeshögskola (HAMK), medan Anna Liljeström har stått för översättningen. Vid frågor gällande enkäten, kontakta e-mailadressen tero.uusitalo@hamk.fi eller ulla-maija.knuutti@hamk.fi. Läsarenkäten finns på svenska på *Byaverksamhet i Finland* rf:s hemsida under <http://www.webropol.com/p.aspx?id=405244&cid=113095590> och på finska under <http://www.webropol.com/P.aspx?id=394290&cid=103218963>.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice

samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
